

توجه به

نیاز مخاطبان

گفتگو با

امین حسین رحیمی

رئیس کل دیوان محاسبات کشور

سپهر

ابتدا اجازه می‌خواهیم از حضورتان در این گفتگو سپاسگذاری کنیم. فرصت مغتنمی برای ما و مخاطبان مجله حسابرس فراهم آوردید تا نقطه نظرهای جنابعالی را پیرامون موضوع تعهد حرفه به منافع عمومی در حیطه حرف و عمل جویا شویم. اولین پرسش ما این است که منافع عمومی، در ادبیات حسابداری، به چه مفهومی به‌کار برده می‌شود؟

رحیمی

چنانچه در این اصطلاح دقت کنیم، در معنای آن به رفاه، سعادت و بهروزی عموم مردم اشاره شده است. مفهوم منافع عمومی در منافع فردی، قومی، حزبی و یا سازمانی و شرکتی نمود می‌یابد و دولتها به‌عنوان کارگزاران مردم وظیفه دارند با در نظر گرفتن مسائل مربوط به امنیت ملی، آن را به رسمیت شناخته، حفظ کرده و ارتقا بخشند. نقش حرفه حسابداری در تحقق منافع ملی، گزارشگری منصفانه از طریق ارائه اطلاعات متقارن است به‌گونه‌ای که ذینفعان و استفاده‌کنندگان صورتهای مالی بتوانند به یک دسته اطلاعات به‌صورت همسان و یکسان دسترسی داشته باشند. البته در بخش عمومی به مفهوم پاسخگویی نیز توجه می‌شود و الزام ارائه اطلاعات خاص به پاسخ‌خواه به‌وسیله حسابداری و مطلوب بودن نظام حسابداری دارای اهمیت است. در واقع در بخش عمومی، حسابداری باید زمینه‌ای را ایجاد کند که ارزیابی ایفای مسئولیت پاسخگویی ممکن شود.

سپهر

اصطلاح «عموم» شامل چه افراد و اشخاصی می‌شود؟

رحیمی

در تعریف کلمه «عموم» باید به نظرهایی که در حوزه‌های مختلف فکری و علمی از آن به عمل آمده توجه شود؛ برخی «عموم» را بیانگر «همه کس یا کل جامعه» می‌دانند اما در فلسفه حقوق و علوم اجتماعی، «عموم» به معنای «هرکس» به‌کار می‌رود. بنابراین اگرچه واژه «عمومی» در مقابل واژه «خصوصی» قرار می‌گیرد، اما با شخصی خاص نسبت نداشته و به هر عضوی از جامعه بدون

محیط عملیاتی روی می‌دهد، نیازهای مخاطبان نیز به شکل مؤثری مورد توجه قرار گیرد.

حسابداری

نقش حسابرسی و خدمات اطمینان بخشی در حفظ و تأمین منافع عمومی چیست؟

رحیمی

حسابرسی به شیوه‌های مختلف می‌تواند موجب حفظ و تأمین منافع عمومی شود. اعتبار بخشی به اطلاعات و اطمینان دهی در خصوص آن، نقش کلیدی حسابرسی در حفظ و تأمین منافع عمومی است. اما دیگر جنبه‌های حسابرسی در بخش عمومی نیز دارای اهمیت است؛ حسابرسی در بخش عمومی از منظر ارزیابی مسئولیت‌های مباشرتی و نمایندگی که نوعی سازوکار نظارتی محسوب می‌شود و همین طور ایجاد سپر امنیتی در مقابل تهدیدات ناشی از بروز زیانهای احتمالی بالاخص در حوزه سیاسی، کارکردهای خاص خود را دارد که خوشبختانه در قوانین و مقررات ما نیز به آن توجه شده است.

حسابداری

چگونه می‌توان اثر خدمات حرفه حسابرسی را بر افراد، سازمانها، بازار سرمایه و دولت شناسایی و ارزیابی کرد؟ آیا می‌توان چارچوبی برای ارزیابی مشخص کرد؟

رحیمی

توجه به نقش حسابرسی، ارزیابی اثر خدمات حسابرسی را مقرون به دقت بیشتری می‌کند. در حوزه اعتبار بخشی به اطلاعات، پیامد تصمیمها، تا جایی که به اطلاعات بستگی

تبعیض و تمایز اشاره دارد. منظور از «عموم» در حسابداری و از جنبه گزارشگری مالی، طیف وسیعی از استفاده‌کنندگان است که صورتهای مالی و اطلاعات مندرج در آن برای ایشان تهیه می‌شود.

حسابداری

مسئولیت‌های حرفه حسابداری نسبت به جامعه شامل چه مواردی می‌شود؟

رحیمی

در تبیین مسئولیت حرفه حسابداری در قبال جامعه، باید به قابلیت‌ها و محدودیت‌های حسابداری توجه شود که با توجه به آن می‌توان گفت، مسئولیت حسابداری عرضه اطلاعات مفید برای تصمیم‌گیری و فراهم آوردن نظامی منصفانه از جریان اطلاعات است که موجب ایفای مسئولیت پاسخگویی شود. بر این اساس، طیف گسترده‌ای از استفاده‌کنندگان و ذینفعان اعم از سرمایه‌گذاران، اعتباردهندگان، ناظران و شهروندان مخاطب حرفه حسابداری قرار می‌گیرند و بالطبع حرفه نیز مسئولیت دارد به نیازهای ایشان توجه کند.

همان‌گونه که بیان شد، این نیازها شامل نیازهای اطلاعاتی و سایر نیازهایی است که در قالب خدمات پاسخگویی از طریق نظام حسابداری ارائه می‌شوند. موضوع مهم در این خصوص توجه به مخاطب و اصل قرار گرفتن ایشان در طراحی و به‌کارگیری نظام حسابداری است؛ اگرچه مقررات حسابداری تا حدود بسیار زیادی، محتوا و شکل اطلاعات را مشخص کرده است اما باید با توجه به تغییرات سریع و چشمگیری که در

مسئولیت حسابداری

عرضه اطلاعات مفید برای تصمیم‌گیری و

فراهم آوردن نظامی منصفانه

از جریان اطلاعات است که

موجب ایفای

مسئولیت پاسخگویی شود

اطمینان و رضایت خاطر عموم به حرفه خواهد شد.

حسابداری

آیا مراجع مستقل حرفه‌ای حسابداری و حسابرسی ایران در معرفی خود به‌عنوان حافظ منافع عمومی موفق عمل کرده است؟

رحیمی

در این زمینه جامعه حسابداری از امکان بهتری برای معرفی خود برخوردار است و باید با امکانات و شیوه‌های موجود و مختلف جایگاه خود را در این زمینه اطلاع‌رسانی کند. با توجه به نقش حسابرسی و وظایفی که عهده‌دار است، به‌خصوص در بخش عمومی، سعی می‌شود موارد با حساسیت و تأمل بیشتری اطلاع‌رسانی شود و بیشتر به بسندگی و کیفیت نظام حسابرسی توجه می‌شود.

حسابداری

ارتباط مراجع مستقل حرفه‌ای حسابداری با دانشگاهها برای ارتقای آموزش حسابداری چگونه است؟

رحیمی

جمع‌کنندگی از جامعه حسابداری کشور به‌عنوان مدرس و پژوهشگر با دانشگاهها و مراکز علمی در ارتباط هستند. به‌نظر می‌رسد با توجه به فاصله و شکاف تاریخی و سنتی بین حرفه و دانش حسابداری، نیاز است مراجع حرفه‌ای حسابداری نقش مؤثرتری را به‌عهده‌گیرند. تلاش برای گنجانیدن مفاهیم و مسائل روز جامعه در برنامه‌های درسی دانشگاهی، تعامل با دانشگاهها و مراکز علمی برای تربیت نیروی انسانی آشنا به شرایط کشور و اجرای طرح‌های پژوهشی مشترک برای تحقیق در زمینه مسائل مبتلابه حرفه از جمله مواردی است که در این زمینه می‌توان عنوان کرد. خوشبختانه در این زمینه اقدام‌های مؤثرتری از سوی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری برای روزآمد کردن سرفصل‌های درسی و ایجاد گرایش‌های جدید در رشته حسابداری در حال انجام است که امیدواریم مؤثر واقع شود.

حسابداری

بار دیگر از همکاری و همراهی تان برای انجام این گفتگو سپاسگزاریم و صرف وقت ارزشمندتان را ارج بسیار می‌نهیم.

دارد، معیار مناسبی خواهد بود. اما در آنجا که حسابرسی نقش نظارتی به خود می‌گیرد، تأمین منافع عموم که از آن می‌توان تحت عنوان پاسداری از بیت‌المال یاد کرد، معیار مناسبی خواهد بود که به‌طور طبیعی شاخص‌هایی مانند میزان رخداد فساد مؤثر خواهد بود. البته در خصوص فساد باید تفکیکی قائل شویم. در موضوع جلوگیری از رخداد فساد که به‌طور معمول در قالب خدمات غیراطمینان‌بخش طبقه‌بندی می‌شود و از سازوکار متفاوتی برخوردار است باید به پیشگیری که اثربخشی بیشتری به همراه خواهد داشت توجه شود. اما در هنگامی که فساد روی داده است با توجه به کارکرد حسابرسی و شاخص‌های کیفیت آن، باید شناسایی و گزارش فساد مدنظر قرار گیرد. همچنین با توجه به نقش بیمه‌ای حسابرسی، که نمود آن در بخش عمومی قابل ملاحظه‌تر است، اثر حسابرسی از طریق توجه به میزان رضایت خاطر جامعه و آحاد مردم از کسب صحیح منابع توسط دولت و استفاده کارآمد و مؤثر از آن، قابل ارزیابی خواهد بود.

در خصوص امکان‌پذیری تعریف چارچوبی برای ارزیابی اثر خدمات حسابرسی می‌توان گفت که در بخش عمومی و در قالب قوانین و مقررات مربوط به خصوص قانون دیوان محاسبات کشور و قانون محاسبات عمومی، چارچوب مشخصی برای آن تبیین و تعریف شده که می‌توان به نظام گزارشگری تفریح بودجه و سازوکار رسیدگی قضایی دادسرای دیوان محاسبات کشور اشاره کرد.

حسابداری

جامعه حسابداران رسمی ایران چگونه می‌تواند بر انجام تعهد حرفه به منافع عمومی نظارت کند؟

رحیمی

پایش و نظارت بر کاربست مقررات مربوط به اخلاق حرفه‌ای و استقرار نظام مناسب کنترل کیفیت، ابزار مؤثر برای اطمینان‌یابی از وجود تعهد به منافع عمومی محسوب می‌شود. افزون بر این، اجرای آموزش‌های مناسب و کارآمد در این زمینه می‌تواند مثر ثمر واقع شود. از سوی دیگر، ایجاد فضایی برای تسهیل ورود به جامعه و شروع فعالیت حسابداران رسمی با هدف گسترش خدمات حرفه‌ای در کنار تقویت و استقرار نظام‌های مؤثر نظارتی، موجب اعتماد،